

State of Israel
Ministry of Education
Exam type:
Bagrut for high schools
Exam date: Summer 2016
Exam number: 009184
English translation (3)

מדינת ישראל
משרד החינוך
סוג הבחינה:
בגרות לבתי ספר על-יסודיים
מועד הבחינה: קיץ תשע"ו, 2016
מספר השאלון: 009184
תרגום לאנגלית (3)

Hebrew and World Literature

Reform for Meaningful Learning Program

For *Olim*

For religious schools

Instructions for examinees

- א. Duration of exam: One and a half hours
- ב. Exam structure and breakdown of points:
This exam consists of two parts.
Part I – Prose (Tales of our Sages, Short Story),
Drama and Monodrama
— (2×30) — 60 points
Part II – Poetry (*Piyyut* and Medieval Poetry,
20th-Century Hebrew Poetry)
— (2×20) — 40 points
Total — 100 points
- ג. Material that may be used during the exam:
 - (1) A printed list of the works studied in class
 - (2) A Hebrew-other language / other language-Hebrew dictionary of the student's choice
- ד. Special instructions:
 - (1) You must attach the printed list of works that were studied in class to the answer booklet.
 - (2) Do not use examples from the same work in more than one answer.

Write only in the answer booklet. Use separate pages for everything you want to use as draft material (outlines, calculations, etc.). Write "טיטה" at the top of each draft page. If you write draft material outside the answer booklet, your exam may be disqualified!

Good Luck!

ספרות עברית וכללית על פי תוכנית הרפורמה ללמידה משמעותית

לעולים חדשים

לבתי ספר דתיים

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שעה וחצי.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה:
בשאלון זה שני פרקים.
פרק ראשון — סיפורת (מעשה חכמים, סיפור קצר), דרמה ומונודרמה
60 (30×2) — נקודות
פרק שני — שירה (פיוט ושירת ימי הביניים, השירה העברית במאה ה-20)
40 (20×2) — נקודות
סה"כ — 100 נקודות
- ג. חומר עזר מותר בשימוש:
 - (1) רשימה מודפסת של היצירות שנלמדו בכיתה.
 - (2) מילון עברי-לועזי / לועזי-עברי, לפי בחירת התלמיד.
- ד. הוראות מיוחדות:
 - (1) חובה לצרף למחברת הבחינה את הרשימה המודפסת של היצירות שנלמדו בכיתה.
 - (2) אין לחזור ולהדגים בתשובות שונות על פי אותה יצירה.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטיטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה). רשום "טיטה" בראש כל עמוד טיטה. רישום טיטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

בהצלחה!

Questions

Part I – Prose (Tales of our Sages, Short Story), Drama and Monodrama (60 points)

Answer two of the questions 1-12 (each question – 30 points).

Tales of our Sages [מעשה חכמים]

1. The tale "מר עוקבא" appears below. Read it and answer the question that follows.

1 מר עוקבא – הָיָה עָנִי בְּשִׁכּוֹנָתוֹ,
וְהָיָה רָגִיל כָּל יוֹם לְזֹרֵק לוֹ אַרְבָּעָה זָוִים בְּצִנּוֹר הַדֶּלֶת.
פָּעַם אַחַת אָמַר [הָעָנִי]: אֵלֶּךְ וְאַרְאֶה מִי עוֹשֶׂה עָמִי טוֹבָה זֹאת.
אוֹתוֹ הַיּוֹם שָׁהָה מֵר עוֹקְבָא בְּבֵית הַמַּדְרֵשׁ הַרְבֵּה, וְהִלָּכָה אִשְׁתּוֹ עִמּוֹ.
5 כִּינן שָׁרָאָה אוֹתָם הָעָנִי שֶׁהָטוּ עֲצָמָם לְדֶלֶת – יָצָא אַחֲרֵיהֶם.
בָּרָחוּ וּנְכַסּוּ שְׁנֵיהֶם לְתִנּוֹר גָּרוֹף.
נָכוּוּ רָגְלָיו שֶׁל מֵר עוֹקְבָא.
אָמְרָה לוֹ אִשְׁתּוֹ: תֵּן אֶת רָגְלֶיךָ עַל רָגְלִי.
חֲלֹשָׁה דָּעָתוֹ.
10 אָמְרָה לוֹ: אֲנִי מְצוּיָה בְּתוֹךְ הַבַּיִת וְהִנָּאתִי קְרוּבָה [לָעֵנִי].

Choose two of the places mentioned in the tale "מר עוקבא" and explain their role in the portrayal of the story's central idea.

Note: Do not use examples from the same work in different answers.

Short Story

2. "יד ושם" / אהרן מגד

The quotation below contains a statement that Saba Zisskind makes to Yehuda during an argument. Read the quotation and answer the question that follows.

"אומר לך מהו קשר" – אמר סבא זיסקינד במתינות – "קשר הרי זה זיכרון. [...]"

Explain Saba Zisskind's statement and explain, too, how it expresses his position vis-à-vis the central conflict of the story.

Does the story contain any solution to the conflict? Explain your answer and give an example/examples.

3. "המחרוזת" / גי דה־מופסאן

Explain the causes of the suffering that Mathilde Loisel [מתילדה לויזל] experiences throughout her life.

In your answer, write about the causes that are related to her personality, as well as the causes related to the values of the society in which she lives.

4. "המחרוזת" / גי דה־מופסאן or "יד ושם" / אהרן מגד or another short story

A short story usually focuses on one central element (such as a character, incident, conflict or symbol) and highlights it.

Describe the central element on which a short story that you studied focuses.

Explain what this element teaches us about human beings.

Drama

5. "בעלת הארמון" / לאה גולדברג

Below is an excerpt, in which Lena is speaking to Dora. Read the excerpt and answer the questions that follow.

אנחנו באנו מארץ ישראל - מר זאנד ואני - ואני פגשתי כאן הרבה אנשים צעירים, אשר בלבם עוד הפחד מפני המלחמה. אבל עכשיו אין הם מפחדים עוד. הם יוצאים החוצה, והולכים לכל מקום, לטייל, לתאטרון, לקולנוע... [...]

א. According to this excerpt, how does Dora try to persuade Lena to leave the palace? (10 points)

ב. What reasons does Lena give for and against leaving the palace? What does she decide to do? Explain and give an example/examples. (20 points)

6. "ילדי הצל" / בן־ציון תומר

Answer both items, א and ב.

א. Describe the relationship between Yoram and Dubi [דובי] and explain what we can learn from this relationship about each of them. (15 points)

ב. Nurit's attitude toward Yoram is different from Dubi's attitude toward the new immigrants. Explain this statement and give an example/examples. (15 points)

7. "אנטיגונה" / סופוקלס

A tragedy is characterized by the passage of the tragic hero from success to failure. Explain this statement and give an example/examples, based on the character of Creon [קראון].

8. "בית בובות" / הנריק איבסן

Nora changes and develops as a character over the course of the play, whereas Helmer does not develop or change as a character. Explain this statement and give an example/examples.

9. "אויב העם" / הנריק איבסן

Answer both items, א and ב.

At the end of the play, Dr. Stockmann [שטוקמן] makes many decisions.

א. Write about two of these decisions and explain how they are related to his being "an enemy of the people" ["אויב העם"]. (17 points)

ב. What can we learn about Dr. Stockmann's situation/condition [מצב] from his decisions? Explain your answer and give an example/examples. (13 points)

10. "ביקור הגברת הזקנה" / פרידריך דירנמט

The pursuit of money drives the plot of this play.

Explain this statement and use Claire's behavior and the behavior of two other characters in the play to illustrate it.

Monodrama

11. "לרקוד עם אבא" / איציק ויינגרטן

Below is an excerpt from this monodrama, in which the father is speaking to his son.

Read the excerpt and answer both items, א and ב, that follow.

פתאום אבא צעק: "מספיק, שמעת מה שאמרתי?! הגיע הזמן שתהיה קצת עם עצמך. אתה לא יכול לקרוא, אתה לא יכול לכתוב. אז תשיר. תצייר. תמצא כבר מה לעשות. מספיק לבוא אֵתִי כל הזמן לכל מקום. מה יהיה כשאני לא אֵהִי? מה תעשה אז?"

א. Explain what the father's statement teaches us about the relationship between the father and son. (12 points)

ב. Does this excerpt reflect the relationship between the father and son throughout the play? Explain and bring an example/examples to support your answer. (18 points)

12. "אחת זקנה" / נאוה סמל

Chana tells the students in the class about Mozart.

Present the story about Mozart that Chana relates and explain how the story about Mozart is related to the central idea of the monodrama

"אחת זקנה".

Part II – Poetry

(*Piyyut and Medieval Poetry, 20th-Century Hebrew Poetry*) (40 points)

Answer two of the questions 13-19 (each question – 20 points; total – 40 points).

Piyyut

13. Read the following *piyyut* and answer the question below.

יָדִיד נֶפֶשׁ / ר' אלעזר אזיכרי

יָדִיד נֶפֶשׁ אֵב הַרְחָמֹן, מְשׁוֹךְ עֲבָדְךָ אֶל רְצוֹנְךָ,

יְרוּץ עֲבָדְךָ כְּמוֹ אֵיל, יִשְׁתַּחֲוֶה מִוֶּלֶד הַדָּרֶךְ,

כִּי יַעֲרֵב לוֹ יְדִידוֹתֶךָ מִנִּפְתַּת צוּף וְכָל טַעַם.

הַדּוֹר, נְאֻה, זִיו הָעוֹלָם, נִפְשֵׁי חוֹלֶת אֶהְבֶּתְךָ;

אֲנֵא אֶל נָא רָפֵא נָא לָהּ בְּהִרְאוֹת לָהּ נָעַם זִינְךָ;

אֲזִי תִתְחַזֵּק וְתִתְרַפֵּא וְהִיטָה לָהּ שְׁפָחַת עוֹלָם.

וְתֵיךְ יִהְיֶמוּ רַחֲמֶיךָ וְחוּס נָא עַל בֶּן אוֹהֶבְךָ,

כִּי זֶה כְּמָה נִכְסֶיךָ לְרִאוֹת בְּתַפְאֲרֶת עֲזֶךָ,

אֲנֵא, אֵלִי, מִחֲמַד לְבִי, חוֹשֶׁה נָא, וְאֵל תִּתְעַלֵּם.

הַגִּלָּה נָא וּפְרֹשׁ, חֲבִיב, עָלִי אֶת סִפְתֵּי שְׁלוֹמְךָ,

תֵּאִיר אֶרֶץ מִבְּרֹךְךָ, נְגִילָה וְנִשְׁמָחָה בְּךָ.

מִהֵר, אֲהוּב, כִּי בֵּא מוֹעֵד, וְחַנּוּנִי כִימֵי עוֹלָם.

The second stanza of the *piyyut* contains images [ציורי לשון] of sickness and recovery.

Explain the connection between these images and the central idea of the *piyyut*.

Medieval Poetry

14. Read the following poem and answer the question below.

יְדַעְתָּנִי בְּטָרִם תִּצְרֵנִי / ר' יהודה הלוי

יְדַעְתָּנִי בְּטָרִם תִּצְרֵנִי, / וְכָל עוֹד רוּחֶךָ בִּי – תִּצְרֵנִי.
הֵי־שׁ לִי מַעֲמָד, אִם תִּהְיֶה פָנִי, / וְאִם לִי מַהֲלָךְ, אִם תַּעֲצֹרֵנִי?
וְמָה אֲמַר? – וּמַחֲשָׁבִי בִידֶךָ! / וְמָה אוֹכֵל עֲשֵׂה עַד תַּעֲזֹרֵנִי?
דִּרְשִׁיתִּיךָ בְּעֵת רָצוֹן – עֲנֵנִי / וּכְצִנָּה רְצוֹנֶךָ תַּעֲטֹרֵנִי,
תְּקַיְּמֵנִי לְשַׁחַר אֶת דְּבִירֶךָ / וְאֶת שְׁמֶךָ לְבִירֶךָ עוֹרֵרֵנִי!

Explain two examples of parallelism [תקבולות] that appear in this poem.

How do they each highlight the central idea of the poem?

15. Read the following poem and answer the question below.

שְׁפַל רוּחַ / ר' שלמה אבן-גבירול

שְׁפַל-רוּחַ, שְׁפַל-בֶּרֶךְ וְקוֹמָה, / אֶקְדֶּמְךָ בְּרַב פֶּחַד וְאִמָּה.
לְפָנֶיךָ אֲנִי נֶחֱשֵׁב בְּעֵינִי / כְּתוֹלַעַת קִטְנָה בְּאֶדְמָה.
מְלֹא עוֹלָם, אֲשֶׁר אֵין קֶץ לְגִדְלוֹ, / הֶכְמוּנִי יְהִלְלֶךָ, וּבִמָּה?
הַדֶּרֶךְ לֹא יִכִּלּוֹן מִלְּאֲכִי-רוּם – / וְעַל אַחַת אֲנִי כִמָּה וְכִמָּה!
אֲשַׁחַר אֵל בְּרֵאשִׁית רַעֲיוֹנִי / אֲשֶׁר לְשִׁמוֹ תִּהְלֵל כָּל נְשָׁמָה.

Explain the last stanza [בית] of the poem. How does the poem become part of the prayer [משתלב בתפילה] that is alluded to in the poem?

20th-Century Hebrew Poetry

Eretz Yisrael and Yerushalayim

16. Read the following poem and answer the question below.

אֶרֶץ / לאה גולדברג
כָּאֵן לֹא אֶשְׁמַע אֶת קוֹל הַקּוֹקֵיָה.
כָּאֵן לֹא יַחְבֹּשׁ הָעֵץ מִצְנַפֶּת שְׁלֵג,
אֲבָל בְּצֵל הָאֲרָנִים הָאֵלֶּה
כָּל יְלֻדוֹתֵי שְׁקָמָה לְתַחֲתֶיהָ.

צִלְצוֹל הַמַּחֲטִים: הִיָּה הִיָּה —
אֶקְרָא מוֹלָדָת לְמַרְחֵב־הַשְּׁלֵג,
לְקַרֵּן יִרְקָרֵק כּוֹבֵל־הַפֶּלֶג,
לְלִשׁוֹן הַשִּׁיר בְּאֶרֶץ נִכְרִיָּה.

אוֹלֵי רֵק צִפְרֵי־מָסַע יוֹדְעוֹת —
כְּשֶׁהֵן תְּלוּיּוֹת בֵּין אֶרֶץ וְשָׁמַיִם —
אֵת זֶה הַכָּאֵב שֶׁל שְׁתֵּי הַמוֹלָדוֹת.

אֲתֹכֶם אֲנִי נִשְׁתַּלְתִּי פַעַמִּים,
אֲתֹכֶם אֲנִי צִמְחָתִי, אֲרָנִים,
וְשָׂרְשֵׁי בְּשָׁנֵי נּוֹפִים שׁוֹנִים.

The poet's identification with the pine trees forms the meaning of this poem.
Explain this statement, giving an example/examples.

Holocaust Poetry

17. Read the following poem and answer the question below.

נצול / לאה איני
אבי מתקשר למספר הצלוב לו על זרוע
ומקשיב-מקשיב בדרוך
באזן השמאלית אינו מקשיב
זכר לסטירה מכפו של אס.אס.
באזן הזו הוא שומע
שומע כמחריש
אף את האזן הבריאה הוא עושה באפרכסת
לסיוטים שבאים לו
מדורה, מבונה, מאושויץ
בקרונות
אבי צורח אחת לשבוע כאומר –
שלומי טוב
ואחר כך הוא הופך את ראשו על הכר הרטב
ונרדם על צדו הימני
נותן את אזנו המטה לבכיי
בכיי המהלך על בהונות.

The poem ends with the following lines:

נותן את אזנו המטה לבכיי
בכיי המהלך על בהונות.

Explain how the experience of the Holocaust affects the relationship between the father and daughter, basing your answer on these lines.

Love and Relationships [זוגיות ואהבה]

18. Read the following poem and answer the question below.

שְׁלוֹמִי / זלדה

בית 1
שְׁלוֹמִי קָשׁוּר בְּחוּט
אֶל שְׁלוֹמָהּ.

בית 2
וְהַחֲגִים הָאֵהוּבִים
וְהַקּוֹפּוֹת הַשָּׁנָה הַנִּפְלְאוֹת
עִם אוֹצֵר הָרִיחוֹת, הַפְּרָחִים,
הַפְּרִי, הָעֵלִים וְהָרוּחוֹת,
וְעִם הָעֶרְפֶּל וְהַמָּטָר,
הַשֶּׁלֶג הַפְּתָאמִי
וְהַטֵּל,
תְּלוּיִים עַל חוּט הַכְּמִיָּהּ.

בית 3
אֲנִי וְאַתָּה וְהַשְׁבֵּת.
אֲנִי וְאַתָּה וְחַיֵּינוּ
בְּגִלְגֵּל הַקּוֹדֶם.
אֲנִי וְאַתָּה
וְהַשֶּׁקֶר.
וְהַפְּחָד.
וְהַקְרָעִים.
אֲנִי וְאַתָּה
וּבּוֹרָא הַשָּׁמַיִם שְׂאִין לָהֶם
חוּף.

בית 4
אֲנִי וְאַתָּה
וְהַחִידָה.
אֲנִי וְאַתָּה
וְהַמּוֹת.

What characterizes the relationship between the speaker and her loved one, according to the second stanza [בית] of the poem?

Explain and give an example/examples to support your answer.

Man and his Identity [אדם וזהותו]

19. Read the following poem and answer the question below.

דוֹרְגֵל / דן פגיס
דוֹרְגֵל הוּא חֵי מְשֻׁנָּה לְמַדִּי:
בְּבִשְׁרוֹ הוּא שְׂאֵר
לְשֵׁאֵר הַחַיּוֹת הַטּוֹרְפוֹת, אֲךֹּ רַק הוּא
מְבִשֵּׁל חַיּוֹת, מְפַלֵּל חַיּוֹת,
רַק הוּא לּוֹבֵשׁ חַיּוֹת, נוֹעֵל חַיּוֹת.
רַק הוּא חוֹשֵׁב
שֶׁהוּא זֶר בְּעוֹלָם, רַק הוּא מוֹחֶה
עַל מֶה שֶׁנִּגְזַר, רַק הוּא צוֹחֵק,
וּמְפַלֵּא עוֹד יוֹתֵר, רַק הוּא
רוֹכֵב מְרַצֵּנוֹ עַל אוֹפֲנוֹעַ.
יֵשׁ לוֹ עֲשָׂרִים אֶצְבָּעוֹת,
שְׁתֵּי אֲזָנִים,
מֵאָה לְבָבוֹת.

בְּבִשְׁרוֹ הוּא שְׂאֵר
לְשֵׁאֵר הַחַיּוֹת הַטּוֹרְפוֹת

What do these lines mean? Explain how they reflect the central idea of the poem.

Good Luck!

All rights reserved by the State of Israel.
No part of this document may be copied or disseminated
without permission from the Ministry of Education.

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך